

adres Vossenburchkade 68
2805 PC Gouda
telefoon 0182 68 86 68
fax 0182 68 86 67
e-mail info@plantum.nl
website www.plantum.nl
K.v.K. Rotterdam 24319599
BTW-nr. NL809984738B01

Aan:

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Gouda, 7 november 2025

Betreft: Reactie Plantum op consultatie wijziging Uitvoeringsregeling Meststoffenwet (URM)

Geachte heer/mevrouw,

Met belangstelling heeft Plantum kennisgenomen van de consultatie van de wijziging van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet (URM). Plantum vertegenwoordigt circa 300 bedrijven die actief zijn in de veredeling, vermeerdering en opkweek van zaden en jonge planten. Onze leden leveren hiermee een belangrijke bijdrage aan voedselzekerheid, klimaatrobuustheid, innovatie en milieudoelen, zowel in Nederland als internationaal.

In aanvulling op de gezamenlijke sectorreactie van BO Akkerbouw willen wij de specifieke aandachtspunten voor de zaai- en plantopkweeksector onder uw aandacht brengen. Deze teelten onderscheiden zich door kleine arealen, maar een hoge toegevoegde waarde, strategisch belang en vaak meerjarige cycli.

Ondersteuning BO Akkerbouw en doelsturing

Plantum onderschrijft de kernpunten van de BO Akkerbouw-reactie:

- De noodzaak van doelsturing, gericht op milieu- en nitraatresultaten in plaats van generieke normen.
- Het belang van een onderbouwde aanpak met actuele data, zodat beleid effectief bijdraagt aan gezonde teeltpraktijken.

Tegelijkertijd benadrukken wij dat zaai- en opkweekbedrijven, bij beleid dat primair kijkt naar totale oppervlakte en gangbare productieteelten, risico lopen op directe negatieve effecten. Deze bedrijven hebben vaak één of twee vaste teelten en geen mogelijkheid tot verschuiving van bemesting binnen een bouwplan.

Plantum onderschrijft het principe van doelsturing, mits dat praktisch uitvoerbaar is, met duidelijke maatstaven, redelijke bewijsperioden en inzicht in de beloning of ruimte die ondernemers terugkrijgen bij aantoonbaar resultaat.

Specifieke impact op zaaizaadbedrijven en vollegronds plantenopkweekbedrijven

Belang van de sector:

Nederlandse veredelings- en vermeerderingsbedrijven leveren hoogwaardig en kapitaalintensief zaaizaad en plantgoed dat essentieel is voor de daaropvolgende teelten. Naast beschikbaarheid spelen kwaliteit en gezondheid een cruciale rol, afhankelijk van optimale groeiomstandigheden, nauwkeurige bemesting en oogstplanning. Veel van deze producties kennen meerjarige cycli en passen daardoor niet goed binnen de huidige gebruiksnormen voor meststoffen. Toch zijn deze teelten cruciaal voor de continuïteit en strategische autonomie in onze productieketen, zowel in Nederland als in de EU.

Directe effecten van stikstofkortingen:

Voor gezaaide gewassen, zoals vlas (in Nederland geteeld voor de vezels en voor zaaizaad), gras voor graszaadteelt en bloemzaadteelt, zijn de minimale stikstofgiften bij zaai cruciaal. Verlagen beperken vegetatieve groei en wortelontwikkeling, verhogen ziekte- en vraatschade, geven meer onkruiddruk en verminderen uiteindelijk de productie. Lagere opbrengsten verhogen de kostprijs of ontmoedigen telers (veelal akkerbouwers) om zaadteelten binnen hun bestaande bouwplannen op te nemen. Daardoor dreigen duurzame producties zoals die van graszaad, die weinig input van gewasbeschermingsmiddelen vragen en bijdragen aan een gezonde bodem, verloren te gaan.

Lagere stikstofgiften in de opkweek van asperge- en preiplanten als ook plantmateriaal t.b.v. van de sierteelt leidt tot slechtere groei, lichtere kleur en verhoogde ziektedruk, wat risico geeft op verlies van kwalitatief en gezond opkweekmateriaal, dat de basis vormt van de daaropvolgende productieteelten. Deze teelten vinden veelal plaats op zandgronden, waarvoor de normen in het voorstel extra aangescherpt worden.

Daarnaast heeft dit kwaliteitsverlies directe gevolgen voor certificering en afzet. Onvoldoende groei, afwijkende uniformiteit of verminderde vitaliteit kunnen leiden tot afkeur in de wettelijk vastgestelde keuringsprocedures. Hierdoor verliest het plant- of zaaimateriaal zijn gecertificeerde status en mag het niet meer als uitgangsmateriaal worden verkocht. Het risico op afkeur brengt aanzienlijke financiële schade met zich mee en tast de reputatie en exportpositie van de Nederlandse sector als betrouwbare leverancier van hoogwaardig uitgangsmateriaal aan.

Voor aardbeien (wachtbed- en frigo-planten) die men vooral vindt op zuidelijke zandgronden (aandachtsgebieden) leidt een lagere stikstofgift daarnaast ook tot kleinere planten (minder bloemaanleg) en daardoor tot een lagere fruitopbrengst in de daaropvolgende productieteelt. Maatwerk of bemonstering-gestuurde bijmesting in de opkweek van planten is daarom essentieel.

Goed uitgangsmateriaal zal zich 1:1 terugbetalen in een duurzame teelt: goed zaad of plantmateriaal geeft groeikrachtige en gezonde gewassen die minder input van bemesting en middelen nodig hebben.

Verlagingen in stikstofnormen beperken niet alleen opbrengsten, maar bemoeilijken ook veredelingsonderzoek en selectie, waardoor de introductie van nieuwe, duurzame rassen vertraging oploopt.

Regionale en structurele knelpunten:

Zuidelijke zandgronden en aandachtsgebieden worden structureel en onevenredig hard getroffen. Kleine, hoogwaardige producties en meerjarige teelten verdienen toegespitste maatwerkoplossingen binnen toekomstige doelsturing. Duidelijkheid is nodig over:

- Grondgebonden teelten van zaai- en plantgoed ten behoeve van verdere vermeerdering en/of productieteelten;
- Bemonstering vooraf en na groenbemesters om bijbemesting te bepalen en groeivermogen te optimaliseren;
- Behoud van onderzoeks- en selectievelden, zodat hoogwaardige en kapitaalintensieve verdelingssteelten kunnen blijven bijdragen aan de innovatie van nieuwe rassen en daarmee het waarborgen van weerbaar telen.

Conclusie en verzoek

Plantum ondersteunt de omslag naar doelsturing en een beter onderbouwd bemestingsbeleid, maar vraagt expliciet aandacht voor de specifieke positie van zaaizaad- en plantenopkweekbedrijven: hun beperkte oppervlakte, maar hoge economische, agronomische en strategische waarde. Zonder maatwerk in normen en toegespitste uitzonderingen lopen deze teelten risico op kwaliteitsverlies, lagere opbrengsten, verminderde continuïteit en afbreuk aan de betrouwbaarheid richting telers en daaropvolgende afnemers in de keten.

Wij verzoeken het ministerie daarom:

- Plantum actief te betrekken bij verdere uitwerking van maatwerk binnen doelsturing en het 8e en 9e actieprogramma Nitraatrichtlijn;
- De positie van hoogwaardige, kleine arealen en meerjarige cycli te erkennen bij beleid en handhaving;
- Een koppeling te maken tussen stikstofnormen, teeltkwaliteit en ketencontinuïteit, zodat duurzame productie, de ontwikkeling van nieuwe rassen en het beschikbaar zijn van het bijbehorende uitgangsmateriaal in Nederland geborgd blijven.

Wij lichten deze punten graag nader toe en zijn bereid een toelichting of bedrijfsbezoek te faciliteren.

Met vriendelijke groet,

Michiel Klompenhouwer
Directeur